

KAPITTEL 1

Utvalgets sammensetning og mandat

1.1 OPPNEVNING OG SAMMENSETNING

Ved Justisdepartementets brev av 29. mars 1996 ble oppnevnt et utvalg til å kartlegge hva som skjedde med jødernes eiendeler i Norge under 2. verdenskrig.

Utvalget fikk følgende sammensetning:

Fylkesmann Oluf Skarpnes (leder), Fylkesmannen i Vest-Agder

Professor Thor Falkanger, Det juridiske fakultet, Universitetet i Oslo

Professor Ole Kristian Grimnes, Det historisk-filosofiske fakultet, Universitetet i Oslo

Sorenskriver Guri Sunde, Nedre Telemark sorenskriverembete

Underdirektør Anne Hals, Riksarkivet

Psykolog Berit Reisel, Oslo

Cand. philol. Bjarte Bruland, Bergen.

Konsulent Torfinn Vollan, Fylkesmannen i Vest-Agder, har vært utvalgets sekretær.

Utvalgets medlemmer Berit Reisel og Bjarte Bruland ble oppnevnt etter forslag fra de mosaiske trosamfunn.

Utvalgets medlem Anne Hals ba seg fritatt for vervet, og Riksarkivet foreslo at arkivar Eli Fure trådte inn som nytt medlem fra Riksarkivet, noe Justisdepartementet i brev av 11. juni 1996 uttaler at det ikke har noe å bemerke til.

1.2 MANDAT

Utvalget fikk følgende mandat:

«1. Utvalget gis i oppdrag å kartlegge hva som skjedde med jødernes eiendeler i Norge under den annen verdenskrig. Kartleggingen skal blant annet gi en beskrivelse av

- Quislings-regimets regelverk om beslag av jødisk eiendom
- fremgangsmåten ved beslagene, herunder hvilke instanser som var involvert
- omfanget av det som ble beslaglagt, herunder
 - antall personer/virksomheter som fikk beslaglagt sine eiendeler
 - hva slags eiendeler som ble beslaglagt og antatt verdi på disse
 - hvorledes og av hvem beslaglagte eiendeler ble håndtert (om de ble solgt, videreplassert m.v.)
- den faktiske og rettslige forskjellen når det gjelder beslag av jødernes eiendeler i Norge og de beslag Quisling-regimet foretok i eiendeler tilhørende andre nordmenn.

2. Utvalget skal kartlegge hvorledes og i hvilket omfang beslaglagte verdier/eiendeler ble tilbakeført til jødene etter krigen. Kartleggingen bør omfatte blant annet en beskrivelse av

- lov- og regelverk om tilbakeføring
- hvorledes arbeidet ble organisert
- hvilke tiltak som ble iverksatt for å sikre at eiendelene ble tilbakeført
- hvilke eiendeler som ble tilbakeført og verdien av disse, hva som skjedde med eiendelene til jødiske familier som ble utslettet under krigen, eventuelt om det foreligger noen oversikt over samlet verdi av de beslaglagte eiendeler til disse jødiske familier.

3. Utvalget kan også behandle andre forhold av betydning for saken.

4. Utvalget avgjør selv hvorledes arbeidet legges opp, og kan herunder engasjere personer til å foreta nødvendige undersøkelser. Utvalget kan også innhente/motta forklaring fra eventuelle personer eller organisasjoner som ønsker å forklare seg for utvalget når opplysningene kan være av interesse/betydning for utvalgets arbeid.

5. Arbeidsperioden for utvalget er anslått til ett år, men dette må om nødvendig vurderes nærmere når utvalget har fått oversikt over arbeidet.

6. Utvalget skal avgi rapport til Justisdepartementet.»

1.3 UTVALGET AVGIR TO UTREDNINGER

Det har ikke lyktes utvalget å avgi en felles utredning. På møte 12. mai 1997 avtalte utvalget at man i en felles del I Innledning, ville gi faktiske opplysninger om utvalgets sammensetning, oppnevning og mandat, samt innta både flertallets og midretallets sammendrag av hovedpunkter og konklusjoner. Deretter følger under hovedavsnitt II flertallets utredning, under hovedavsnitt III mindretallets utredning, og under hovedavsnitt IV en Summary in English, hvor både flertallets og mindretallets hovedpunkter og konklusjoner er oversatt til engelsk, slik de er oppsummert i kapittel 2. I del V er gjengitt flertallets og mindretallets vedlegg.

For oversiktens skyld er flertallets og mindretallets vedlegg nummerert hver for seg og uavhengig av hverandre.

*Apnevnings Reisel
ikke av
Kartlegging*